

NaturallyEst LIFE semnar

Keskkonnaministeerium

21.01.2019

Päevakava

13.00 Sissejuhatus. Fookusgruppide uuringu tutvustus (Silvia Lotman, ELF)

13.25 Uuringu tutvustus - Kogemused looduskaitsega: sekkumisvajadused (Maie Kiisel, TÜ)

13.45 Ülevaade looduskaitse nõuandla tööst (Merlyn Mannov, KÕK)

PAUS

14.30 NaturallyEst-LIFE projekti juhtrühma koosolek

Sissejuhatus projekti NaturallyEst_LIFE (16-GIE/EE/000665)

Eelarve: 654 350, millest 60% Euroopa Komisjon

Partnerid: ELF, KÕK, Looduskiri, Tartu Ülikool

Kestus: 15/09/17 - 15/03/22

Tegevused:

- ✓ fookusgruppide intervjuud
- ✓ konfliktjuhtumite lahendamine (looduskaitse nõuandla) + näidisjuhtumite kirjeldused (12 tk) + käsiraamat
- ✓ looduskaitse kõneisikute kommunikatsiooni arenguprogramm (2x)
- ✓ vabaõhu üritused Natura2000 aladel + Eesti-sisesed õppereisid huvirühmadele
- ✓ kodanikke kaasavad loodusinfo kogumise kampaaniad (2x)
- ✓ vabatahtlike kaasamine (10 talgu + 10 pikaajalist vabatahtlikku)
- ✓ muutuse seire (alusuuring, mõju hindamine, nõustamine)
- ✓ kogemuse jagamine + juhtrühm, After-LIFE plaan

Natura 2000 kaitsealadel elavate ja tegutsevate huvipoolte fookusgrupi- intervjuude põhijäreldused

- ✓ Uuringu eesmärk oli kaardistada võimalikult laialt looduskaitse konfliktide maastik, kirjeldada sihtrühmade endi sõnadega looduskaitse konflikti olemust ja allikaid
- ✓ Tegemist on kvalitatiivse uuringuga, mille tulemustest ei saa teha järeldusi kogu sihtrühma suhtumiste kohta laiemalt

Sihtrühmade analüüs 1/3

Keskkonnaameti töötajad - leiavad, et looduskaitse regulatsioonid on pigem õigesti paigas, kuid töökoormus ei luba regulatsioone piisavalt hästi rakendada, juhtumite lahendamiseks on liiga vähe aega, osasid sihtrühmi nähakse koostööpartneritena ja teisi pigem väljakutsetena suhtluses

Kohalike omavalitsuste töötajad - ei näe looduskaitse regulatsioonides kuigi suurt panust oma töösse, küll aga takistusi oma tööks, mis loob üldise negatiivse suhtumise

Metsakaitseaktivistid - peavad riiklikke tegevusi looduse kaitsmiseks ebapiisavaks, otsivad aktiivselt võimalusi enda kurssi viimiseks probleemidega ja nende probleemide kiireks lahendamiseks, usuvad keskkonnainfo avalikustamisesse kui usaldamatuse probleemi lahendusse

Sihtrühmade analüüs 2/3

Metsaettevõtete esindajad - näevad Natura 2000 metsatoetuses olulist looduskaitse hooba ja leiavad, et looduskaitse peakski sarnastel meetmetel põhinema, ei näe endal liigseid piiranguid, kuigi paljud looduskaitse eesmärgid ja regulatsioonid ei ole neile loogiliselt arusaadavad

Poollooduslike koosluste hooldajad - väga isiklik ja pikaajaline suhe kaitsealaga, üsna vilunud looduskaitsega seotud bürokraatiaga toimetulemises ja hindavad reegleid pigem ise poliitikakujundaja tasandilt, leiavad, et bürokraatlik süsteem ei võimalda loodust kaitsta ja samal ajal kohalikke seisukohti arvestada, kohati on probleemiks ametnike suhtluspraktika

Jahimehed - tunnevad looduskaitse bürokraatiat pigem hästi, tunnetuslik vastuseis linnastunud ühiskondlike gruppidega, looduskaitset nähakse kui ühiskondliku vastupidamise garantiid ja jahindust selle osana

Sihtrühmade analüüs 3/3

Kohalikud elanikud/maaomanikud - näevad end kohaliku elu alleshoidjana ning on häiritud piirangutest, mis tulevad iseenda elu korraldamisele, eelkõige uute ehitiste püstitamisele, tunnetatakse rikkamate või mõjuvõimsamate inimestega ebavõrdsust, kellel justkui õnnestub saada rohkem õigusi

Suvitajad - hindavad kõrgelt looduskaitsealade loodust, tunnevad pigem hirmu selle looduse säilimise pärast, ei näe looduskaitse regulatsioonis otseselt enda tegevusele takistust, kuid nimetavad regulatsioone kohati arusaamatuteks

Väikemetsaomanikud/metsaühistute liikmed - tunnetavad tugevalt ebavõrdsust ühiskonnas, neile pole selge, kust ja miks tulevad regulatsioonid ning nad ei ole neid võimelised ilma konsulendi abita täitma

Probleemimustrid

Usaldamatus

„Mingit kompromissi või koostööd ei saagi olla, sellepärast et kui sa lähened, et sa oled varas ja petis *anyway*, onju, küsimus on ainult ajas, millal me sind paljastame, siis tegelikult ei toimi see, mille pärast seda kõike tehakse.”

Institutsionaalsed probleemid

„Võib-olla ongi omavalitsuses keeruline, meid on üks inimene, pean tegema jäätmeid, loodushoidu, mul on heakord, hajaasustus, kalmistu, koerad, kassid, linnud... kõik ei tule meelde. Aga sinna [Keskkonnaametisse] helistan, siis igal asjal on oma valdkond, nemad muidugi teavad hästi laialdaselt. Mina nii ei jõua neid seadusi lugeda. Omavalitsuses on palju keerulisem ja pead palju pädevam olema. Kui on see keskkonnamõju eelhinnangu tegemine, ma ei tee seda iga kuu. Ükskord ma tegin ja siis KeA spetsialist ütles, et nii ei tehta ja pean veel sealt ja sealt lugema. Oma arust ma pingutasin küll. Ega nad sinu eest siis ära ei tee, ütlevad lihtsalt, et tehke ringi.“

Suhtluspraktika

„Ma olen rääkinud siinsamas tee ääres, tarn kasvab peale, olen rääkinud, no miks ei võiks varem niita mõni aasta. Ta ütles, no tee meile kiri, no pekki, miks pean mina kirja tegema? Teil on seda vaja tegelikult, te tahate seda asja. Siis tulge vaadake üle vahepeal ja öelge mulle seda asja, et kuule niida sel aastal varem, ma pole selle vastu“

Konfliktide tüübid

- Huvikonfliktid maakasutajatega: soovin teha sellel maal midagi (metsa, ehitust, põldu), aga looduskaitse soovib sellel maal teha midagi muud – kaitsta elupaika, liiki, maastikku
- Väärtuskonfliktid: mina tahan ise otsustada, mida saan teha omal maal, aga riik sõidab oma (euro)nõuetega sisse; maa peab tooma majanduslikku tulu, aga lastakse looduskaitsega „raisku“
- Emotsioonide konfliktid: „see on alandav kui saan kirja, kus kästakse ja keelatakse“; näen, et riik ei ole järjepidev oma nõuetes ja tunnetan ebaõiglust/ebapädevust, mis mind ärritab
- Praktilised loodusega seotud konfliktid (tekitavad huvide ja emotsioonide konflikte): rähnid lõhuvad maja, haned söövad põllult saagi, rebased viivad kanad, šaakalid söövad talled, hundid murravad koduloomi

Uuringus osalenute pakutud lahendused looduskaitse konfliktile

“Mu arust piiranguid ei olegi siin olulised, ma elangi siin sellepärast, et mulle meeldib elada siin piirangute pärast, muidu ma läheksin ära.”

“Maahooldajad on ikkagi eelkõige partnerid, ei ole rasked suhtluspartnerid ja meil on sarnased huvid, et alad saaksid hooldatud. Mis teeb raskeks suhtlemise, on see, kui me ei oska neid aidata või ei saa neid aidata. See on emotsionaalselt raske, endal jääb ka tunne, et riik teebki neile ülekohut ja ei lahenda nende probleemi, millele nad õigesti vihjavad.”

Uuringus osalenute pakutud lahendused looduskaitse konfliktile

“Ametnik võiks olla ka nõuandja, mitte ainult ei-ütleva. Selles kohas tunnetan, et saan aru, on olemas seaduse raamid ja see annab talle õiguse nii vastata, aga see ei lahenda selle inimese olukorda. Ta võiks seda seadust ka soovitada või rääkida kolm-neli lauset juurde, et lahendused võiksid olla need, teised või kolmandad.”

„Päris ideaalis, igal kaitsealal ja objektil, kus elavad inimesed, peaks olema üks inimene, kes selle konkreetse objektiga tegeleb algusest lõpuni, kelle poole saab alati pöörduda, kes on kontaktisik ja selle objekti kõigi probleemide ja telgitagustega kursis.“

„Kaitseväärtusteatised lisaks kaitsekohustusteatisetele – et inimesed saaksid aru kaitstavatest väärtustest“

Aitäh!

silvia@elfond.ee

5262013

